

Algunes empreses comencen a descobrir el valor d'aquestes pràctiques

El Voluntariat d'Empresa suposa una gran oportunitat

Josep Maria Canyelles, amb una dilatada experiència en el tercer sector, destaca el factor de regeneració que aquest compromís social té portes endins

No tindria sentit lloar el voluntariat d'empresa o senzillament començar a parlar-ne sense fer un aferrissat elogi del que significa el voluntariat. Aquest compromís social de les persones significa molt per a un país: una comunitat on un nombre rellevant de gent prengui part en la vida social i, a més, ho faci des de la implicació i la sensibilitat, vol dir que els ciutadans creuen en els **valors socials**, creuen en les persones, i tenen la força moral per posar-ho en pràctica.

Fer voluntariat no sols és una acció de servei i solidaritat. També és una porta al propi desenvolupament, a descobrir i posar en pràctica habilitats personals. I sobretot, és una manera d'entendre la condició de ciutadà, sabent que fas una cosa que **val la pena**, de la qual et pots sentir orgullós.

El voluntariat és fruit d'una decisió personal, en la qual l'entorn, l'entitat, l'empresa hi pot influir i sobretot aportar les seves facilitats i impuls. Però la càrrega de la decisió és d'un mateix i sols adquireix ple sentit en la mesura que hom la integri dins el seu procés vital, en el sentit més humanístic de l'expressió.

De fet, en el cas de la pràctica promoguda des de l'empresa seria més apropiat parlar de *Voluntariat de Treballadors i Treballadores*, posant l'accent en la persona. Tanmateix, s'ha imposat molt ràpidament l'expressió anglòfona traduïda molt literalment del *Corporate Volunteering* per *Voluntariat Corporatiu*. Farem bé si almenys en suavitzem la duresa amb un més amable i contextualitzat *Voluntariat d'Empresa*.

Sigui com sigui, aquesta realitat ja està aquí i certament ha arribat amb molta celeritat. Recordo que l'any 2003 organitzàvem una jornada de treball al Círculo Ecuestre amb vint empresaris del país per parlar-ne, coorganitzada per l'Institut Català del Voluntariat, el Departament d'Economia i Pimec. Tan sols tres anys enrere i afrontàvem una matèria prou desconeguda i incerta, però que mereixia l'interès i l'atenció. Se'ns demanava aprofundir-hi, conèixer bones pràctiques, fer un manual (va ser el primer en llengua catalana). I un neguit no sempre formalitzat: segur que l'empresa s'ha de ficar en aquestes aventures?

El desllorigador no és fàcil d'atènyer ja que el VdE respon a la mateixa complexitat d'anàlisi que l'RSE. De fet no deixa de ser-ne una pràctica dins de l'àmplia casuística. El que ens interessa destacar, doncs, és precisament la complexitat que té el seu abordatge.

Un observador extern pot intuïtivament relacionar aquest moviment de l'empresa amb la seva acció social i amb la seva imatge davant la societat. Certament, l'impuls corporatiu inclou elements de caràcter públic i esdevé una eina rellevant per a mostrar un alt compromís en les comunitats on operen.

L'aproximació i comprensió no serà plena si tracem aquesta interpretació de manera unívoca, sense tenir en consideració tot allò que fa referència a la gestió dels recursos humans, ja que de fet no costa gaire d'apreciar que per a una empresa li seria força més senzill fer el tradicional donatiu econòmic que embolicar-se en la complexitat de la col·laboració amb organitzacions socials.

Alguna cosa ha anat canviant

No fa pas gaire, si posaves al CV que eres voluntari et podien prendre per una persona innocent, dòcil i de bona fe. Ara és un valor perquè l'empresa entén que ets una **persona emprenedora**, amb inquietuds, disposada a treballar en equip, preparada per a la interculturalitat, capaç d'afrontar reptes i actuar com un tot-terreny.

En el món de l'empresa han anat canviant moltes realitats. I aquest pas de la societat industrial a la societat del coneixement ha tingut un correlat empresarial des de les feines manuals i operatives a les vinculades al talent, les capacitats i les habilitats socials.

És curiós com veiem moltes ONL que han estat copiant o adequant models de gestió empresarials. I ara de cop, veiem que són **les empreses les que volen aprendre** certs models de funcionament de les ONL. Les empreses necessiten **incorporar valors** i necessiten observar què passa al seu voltant, volen persones amb capacitats noves i amb habilitats socials... La possibilitat d'establir col·laboracions amb ONL és l'oportunitat no sols de **guanyar legitimitat** sinó de **comprendre millor la societat**, de desenvolupar noves visions, i d'**alinejar els equips humans** d'una manera impensable per a les clàssiques estratègies formatives.

Tenir un major percentatge de voluntaris dins els equips no servirà per a saber si la gent prefereix un o altre gust de xiclet, però presumptament sí per renovar la nostra cultura organitzativa, tenir equips més oberts i sensibles tant a les relacions humanes com a les oportunitats que la societat ens mostra. I tanmateix fa de mal dir que l'empresa hi té un sentit d'inversió en capital humà i valors. De vegades, es prefereix explicar-ho per la via més entenedora i menys donada a biaixos de l'acció social.

És lícit i legítim que l'empresa cerqui noves maneres d'assolir allò que no es pot transmetre o sintetitzar en un curs de formació. El que caldrà és, en línia amb els postulats més bàsics de l'RSE, vetllar per un diàleg curós amb les parts i trobar la fórmula que, amb transparència, aporti el millor valor a cada grup d'interès: als treballadors, als destinataris, a l'entitat social i, per descomptat, a la pròpia empresa.

Si solament atenem els interessos corporatius i el focus se centra en accions socials que permetin motivar els equips, podem acabar caient en models del 'dia de la solidaritat' que no deixen de ser una trobada corporativa mediatitzada per una entitat que a tot

estirar farà d'organitzadora d'un seguit d'activitats més recreatives que socials. Aquesta mena de pràctiques han pogut fer desmerèixer en certa mesura el concepte, ja que des del sector no lucratiu s'han generat unes prevencions davant falsos interessos comunitaris d'empreses que no tenien altre objectiu que celebrar una trobada dels seus equips humans tenyida de color social.

A part d'haver desgastat algunes relacions incipients, es perden oportunitats de descobrir el Tercer Sector, un sector que també ha canviat: ara hi ha organitzacions molt **professionals**. Moltes ONL han incorporat sistemes de gestió i eines de qualitat i ho porten millor que empreses de dimensions similars: han hagut de rendir comptes per moltes bandes, han hagut de satisfer moltes parts (finançadors, voluntaris, socis, contraparts...), han hagut de desenvolupar una major intel·ligència per sortir-se'n! Per a les ONL, el VdE també pot suposar una manera interessant d'amplificar els punts de contacte amb la realitat empresarial, enriquir-se humanament i renovar-se en idees.

Si bé antigament podíem afirmar que estadísticament els voluntaris tenien uns orígens determinats, des de ja fa anys la seva realitat i composició s'ha democratitzat molt en el sentit de millor equilibri entre gèneres, entre edats, entre estudis, entre territoris... La presència del VdE pot suposar veritablement un gran pas, si qualla d'acord amb les expectatives que podem posar-hi, en la mesura que obre les portes de molts ciutadans que en la seva trajectòria vital i social no havien tingut l'oportunitat de prendre una decisió com aquesta, i ara ho poden fer per la via del foment dins l'empresa.

Retornant, per acabar, al cor de l'empresa, en aquest moment en què cada cop hi ha més empreses que descobreixen el valor d'aquestes pràctiques, cal destacar el factor de regeneració que aquest compromís social té portes endins, en la recerca de les habilitats socials i humanes que aporten més capacitats al treball en equip, que disminueixen els costos de transacció i les dificultats empàtiques i comunicatives, i que afavoreixen el desenvolupament d'una cultura interna de base més netament col·laborativa i creadora de sinèrgies.

Finalitzem doncs amb l'expressió del desig que mitjançant els programes de voluntariat les empreses puguin construir ponts amb la comunitat, apuntant vers una millor satisfacció de les necessitats socials, les inquietuds dels treballadors, i sense dubte, amb una repercussió en la millora organitzacional dels equips humans de l'empresa.

Josep Maria Canyelles i Pastó
Promotor de Responsabilitat Global
jmcanyelles@collaboratio.net

Nota: trajectòria personal en la matèria:

<http://www.collaboratio.net/mm/File/ca/voluntariat.html>